

BESLUIT FLORA- EN FAUNAWET VAN GEDEPUTEERDE STATEN VAN GELDERLAND

Datum besluit : 17 oktober 2016
Onderwerp : Flora- en faunawet - zaaknummer 2016-013711
Activiteit : schadebestrijding haas in boom en fruitteelt
Verlenen/afwijzen : Verlenen

Aanvrager : Wbe Tielerwaard Oost;
Zaaknummer : 2016-013711

Ontheffing Flora- en faunawet (hierna Ffw) artikel 68 aan de Wildbeheereenheid (Wbe) :
Tielerwaard Oost voor schadebestrijding van hazen aan boomkwekerijen en fruitteelt

I GEGEVENS

a Aanvraag

Gegevens

Op 12 oktober 2016 ontvingen wij een aanvraag van de wildbeheereenheid Tielerwaard Oost voor een ontheffing op grond van de Ffw, artikel 68, voor het bestrijden van schade veroorzaakt door de haas aan boomkwekerijen en fruitteelt op gronden binnen haar werkgebied en gelegen in natura 2000 gebied de Rijntakken in het Rivierengebied.

De aanvraag betreft:

- aangevraagde soort(en): De haas ;
- schade/overlast aan: boomkwekerijen en fruitbomen ;
- locatie: gemeenten: Tiel en Neerijnen.
- periode aanvraag: 15 oktober tot 1 januari;
- preventieve maatregelen: gaas, individuele boombescherming als manchetten en aanbrengen afweermiddel en standregulatie jachtvelden
- aangevraagde middelen: geweer.

Voorgaande ontheffingen

Aan de Wbe Tielerwaard Oost en andere wbe's (Maas en Waal West, Wijchen en waal en Nederbetuwe) is in 2004 t/m 2006 en in 2008 rechtstreeks een ontheffing voor hazen verleend voor gebruik van het geweer in natura 2000 gebieden onder voorwaarden zoals onder andere compartimentering, beperking tot 2 dagen en alleen middagen. Aan de Faunabeheereenheid Rivierenland is onder zaaknummer 2009-017697 ontheffing verleend onder goedkeuring van het Faunabeheerplan onderdeel haas 2009-2014 (blz 25-32) van 2 november 2009 tot 1 oktober 2014. Deze ontheffing is een maal verlengd tot en met 31 december 2014.

Vorig jaar is aan deze wildbeheereenheid onder zaaknummer 2015-013711 als ook aan de andere voornoemde wbe's een ontheffing onder soortgelijke voorwaarden verleend.

b Wetgeving en provinciaal beleid

Op grond van de artikelen 9 en 10 van de Ffw is het verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te verontrusten, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen. De Haas is aangemerkt als een beschermde inheemse diersoort op grond van artikel 4 van de Ffw.

Vrijstelling op grond van artikel 65 Ffw

In artikel 65 Ffw is bepaald dat bij algemene maatregel van bestuur beschermde inheemse diersoorten worden aangewezen die niet in hun voortbestaan worden bedreigd en in het gehele land of in delen van het land veelvuldig belangrijke schade aanrichten. De haas is als zodanig aangewezen.

Voor deze soorten kan bij ministeriële regeling, dan wel provinciale verordening, worden toegestaan dat de grondgebruiker handelt in afwijking van het bepaalde in de artikelen 9 t/m 12 van de Ffw ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, bedrijfsmatige visserij en wateren, of schade aan de fauna, wanneer er geen andere bevredigende oplossing bestaat en indien geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort.

De haas staat in de Provinciale vrijstellingsverordening. De haas mag daarom in het kader van belangrijke schade aan landbouwgewassen onder nadere voorwaarden jaarrond opzettelijk worden verontrust.

Jacht

De haas is ingevolge art. 32 eerste lid Ffw als soort (wild) aangewezen waarop de jacht kan worden geopend. Ingevolge lid 3 wordt de jacht op wild niet geopend voor zover zij staan vermeld op een door onze minister vastgestelde nationale lijst van met uitroeien bedreigde of speciaal gevaar lopende soorten. De haas staat niet op deze nationale lijst en de jacht is geopend van 15 oktober tot en met 31 december.

Volgens art 46 lid 3 wordt de jacht in aangewezen beschermde natuurmonumenten, watergebieden van internationale betekenis (Ramsar), danwel EEG richtlijngebieden niet geopend. Volgens art 37 is een jager verplicht om een redelijke wildstand te handhaven, danwel bij het ontbreken daarvan te bereiken en schade door in zijn jachtveld aanwezig wild te voorkomen.

Ontheffing op grond van artikel 68 Ffw

Wanneer er geen andere bevredigende oplossing bestaat en indien geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort, kunnen Gedeputeerde Staten, voor zover niet bij of krachtens enig ander artikel van deze wet vrijstelling is of kan worden verleend, ten aanzien van beschermde inheemse diersoorten, het Faunafonds gehoord, ontheffing verlenen van het bepaalde bij of krachtens de artikelen 9 tot en met 15, 15a, 15b, tweede lid in samenhang met het eerste lid, 16, 17, 18, 53, eerste lid, onderdelen c en d, 72, vijfde lid, en 74 van de Ffw:

- a. in het belang van de volksgezondheid en openbare veiligheid;
- b. in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
- c. ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, bedrijfsmatige visserij en wateren;
- d. ter voorkoming van schade aan flora en fauna of;
- e. met het oog op andere, bij algemene maatregel van bestuur aan te wijzen, belangen.

In onderhavig geval wordt ontheffing gevraagd vanuit het belang genoemd onder c.

Tot aanwijzing van de voren beschreven belang(en) is overgegaan omdat het voorkomen of bestrijden van deze vormen van schade niet geheel aansluit bij de belangen die bij of krachtens artikel 68 van de Ffw zijn aangewezen en er niettemin grote behoefte bestaat hiertegen op te treden.

Faunabeheerplan

Een ontheffing wordt in beginsel verleend aan een Faunabeheereenheid (FBE) op basis van een faunabeheerplan. Indien, gelet op de soort dan wel de aard of omvang van de te verrichten handelingen, de noodzaak ontbreekt voor een faunabeheerplan of tussenkomst van een FBE, dan wel het gebied waar de handelingen worden verricht niet is gelegen in een gebied waarover zich de zorg van een FBE uitstrekt, kan de ontheffing ook aan anderen dan een FBE worden verleend. Door de Faunabeheereenheid is nog geen nieuw faunabeheerplan Haas opgesteld en ingediend.

Provinciaal schadebestrijdingsbeleid

De Nota Flora- en faunabeleid, deel II Faunabeheer en schadebestrijding, vastgesteld door Gedeputeerde Staten van Gelderland op 16 oktober 2002 is per 21 augustus 2012 vervangen door de Kadernota Faunabeleid. In deze Kadernota wordt ten aanzien van de Haas niets bepaald. Aangegeven is wel dat er nog concrete beleidsregels zullen volgen. Tot die tijd zullen we – voor zover relevant en actueel – aansluiting zoeken bij wat is bepaald in de Nota Flora- en faunabeleid uit 2002.

In deze nota is met betrekking tot de Haas het volgende opgenomen.

Voor wildsoorten zal alleen ontheffing voor afschot worden verleend buiten de periode dat de soort bejaagbaar is of wanneer belangrijke schade optreedt in gebieden waar de jacht is gesloten en preventieve maatregelen onvoldoende blijken te werken. Voor haas kan het gehele jaar door wel ontheffing worden verleend voor het gebruik van kunstlicht.

c Procedure

Op grond van de Beleidsregels faunabeheer en schadebestrijding Gelderland (artikel 12, tweede lid) zijn de bepalingen betreffende besluiten van titel 4.1 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing op ontheffingen waaraan geen faunabeheerplan ten grondslag ligt. Dit betekent dat het besluit is voorbereid volgens de reguliere voorbereidingsprocedure en dat het niet eerst gedurende zes weken in ontwerp ter inzage is gelegd.

d Advies Faunafonds

Het Faunafonds heeft in 2009 advies uitgebracht over het Faunabeheerplan rivierenland onderdeel haas. Zij adviseerde dit goed te keuren en was al bekend met de inhoud en had voor eerdere ontheffingen ook positief geadviseerd. Telefonisch heeft zij dit op 15 oktober 2015 nog eens bevestigd.

II **BELANGENAFWEGING**

Op grond van artikel 68 van de Ffw kunnen gedeputeerde staten onder meer ontheffing verlenen van het bepaalde in de artikelen 9, 10, 11, 12, 72, vijfde lid en 74 van de Ffw. Dit ter voorkoming en bestrijding van schade veroorzaakt door de haas aan landbouwgewassen wanneer er geen andere bevredigende oplossing bestaat en indien geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort.

De toetsingscriteria zijn:

- Is er sprake van een **bejaagbaar veld**?
- Is er sprake van **schade**?
- Zijn er **andere bevredigende oplossingen**?
- Is de **gunstige staat van instandhouding** van de te bestrijden soort in gevaar?
- Is er sprake van de inzet van **bijzondere middelen**?

1 Bejaagbaar veld

In artikel 49 Ffw staat dat bij algemene maatregel van bestuur regels worden gesteld met betrekking tot de eisen waaraan jachtvelden moeten voldoen. Volgens artikel 74, eerste lid, sub a, van de Ffw is het verboden bij de uitoefening van bevoegdheden toegekend bij of krachtens artikel 65 tot en met 70 van de Ffw, dieren te vangen of te doden met een geweer of een jachtvogel in een veld dat niet voldoet aan de krachtens artikel 49 Ffw gestelde eisen. In het Jachtbesluit, artikel 10, staat dat een jachtveld waarop het genot van de jacht met gebruikmaking van een geweer mag worden uitgeoefend, een aaneengesloten oppervlakte van ten minste 40 hectare per jachthouder heeft waarop deze als zodanig bevoegd is te jagen.

De ontheffing wordt gevraagd voor de bij de wildbeheereenheid aangesloten jachthouders, welke beschikken over een jachtveld waar met een geweer gejaagd mag worden.

Conclusie

Er is sprake van bejaagbare jachtvelden

2 Schade

Dreiging van belangrijke schade dient bij voorkeur met historische gegevens te worden onderbouwd. Als definitie voor belangrijke schade hanteren wij ten minste € 250,-- per geval.

De aanvraag wordt gedaan ter voorkoming van belangrijke schade door vraat van hazen in de fruit- en boomteelt gebieden in, danwel grenzend aan Natura 2000 gebieden van de Waal en de Neder-Rijn en binnen de werkgebieden van de onderhavige wildbeheereenheid. Deze schade varieerde in de periode 2004 tot 2007 van 0 tot € 26.560,- in de bomenteelt en van 0 tot € 19.115 aan fruitbomen (Faunabeheerplan rivierenland 2009-2014 Haas). Daarbij komt, dat voor wild in geopende jacht tijd in de schade niet tegemoetgekomen zal worden (niet gemeld/getaxeerd) omdat er andere bevredigende oplossingen zijn in de vorm van jagen in combinatie met andere maatregelen bij kapitaalsintensieve gewassen als boomkwekerij en fruitteelt.

Het Faunafonds bevestigt in haar advies het optreden van dergelijke schade en vooral bij hoogwater, waardoor de hazenstand in de aanliggende boom- en fruitteelt gebieden als gevolg daarvan toeneemt. Daarbij komt dat beheer van de hazenstand in de Natura 2000 gebieden niet is toegestaan.

Conclusie

Er is sprake van schade historie en van (dreigende) schade aan zowel fruitbomen als bomenteelt in het rivierengebied.

3 Andere bevredigende oplossingen

In het Faunabeheerplan 2009-2014 is het volgende aangegeven. Afrastering rond boomgaarden en percelen waarop schadegevoelige gewassen geteeld worden, wordt in 20% van de gevallen toegepast. In alle gevallen wordt gemeld dat door de grote oppervlakten van de schadepercelen de kosten voor een hazen kerende afrastering niet in verhouding staan en onredelijk zijn. Verder zijn in 25% (2007) en in 20% (2008) van de gevallen wild werende middelen zoals geurstoffen en boommanchetten toegepast. De effectiviteit daarvan wordt als onvoldoende beoordeeld.

Hetzelfde geldt voor verjaging met de hond. Verjaging met ondersteunend afschot wordt door 100% van de gebruikers als effectief beoordeeld. In de jaren daarvoor werden wel individuele ontheffing afgegeven als vaak al schade was ontstaan en wel voor 's nachts en met het gebruik van kunstlicht. Het ligt niet in de rede - ondermeer op basis van de kosten in verhouding met de te verwachten opbrengsten - dat de grondgebruiker alle schadegevoelige percelen van een elektrische en verplaatsbare afrastering voorziet. Bovendien blijkt dat waar elektrische afrastering wel is toegepast dit onvoldoende effect heeft.

Hetzelfde geldt voor individuele boombescherming als manchetten en afweerpasta die hazen er niet van weerhouden om de stammen en takken aan te vreten.

Standbeheer in aangrenzende natura 2000 gebieden met een relatief hoge hazenstand is wettelijk niet mogelijk omdat de jacht daar niet geopend is. Bij hoog water in de uiterwaarden trekken deze hazen naar de nabijgelegen gronden met boom- en fruitteelt waardoor een aanzienlijke kans op vraatschade daar ontstaat.

Door dit op voorhand en onder nadere voorwaarden toe te staan voor natura 2000 gebieden in samenhang met de vigerende ontheffing ingevolge natuurbeschermingswet kan de schade bestreden worden zonder inzet van een zwaarder middel als kunstlicht 's nachts.

Conclusie

Er zijn geen andere werkbare, bevredigende oplossingen dan ontheffing en afschot om de schade effectief te beperken of te voorkomen.

4 Gunstige staat van instandhouding

Het Haas is als wildsoort in de Ffw opgenomen en is vanaf 15 oktober tot en met 31 december bejaagbaar. De haas staat op de Provinciale vrijstellingsverordening als bedoeld in artikel 65, eerste lid, sub B, Ffw en kan daarom worden verontrust ter voorkoming van belangrijke landbouwschade. Voor de soorten op deze vrijstellingslijst geldt dat de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is.

In Gelderland wordt de hazenpopulatie als stabiel beschouwd over de afgelopen tien jaar. De hoogste dichtheden worden aangetroffen in de landbouwgebieden in het rivierengebied. Het betreft talrijk voorkomende soorten die met regelmaat schade veroorzaken in het onderhavige gebied.

Conclusie

Het doden van het haas doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van deze soort.

5 Bijzondere middelen

In artikel 72 van de Ffw is bepaald dat bij algemene maatregel van bestuur de middelen worden aangewezen waarmee dieren mogen worden gevangen of gedood. In de artikelen 5 en volgende van het Besluit beheer en schadebestrijding dieren zijn deze middelen aangewezen. Van het verbod om dieren te vangen of te doden met andere dan voornoemde middelen kan ontheffing worden verleend, maar dat kan slechts voor middelen die geen onnodig lijden van dieren veroorzaken. Behoudens de voor de jacht geoorloofde middelen (geweren en honden, niet zijnde lange honden wordt er geen bijzonder middel gebruikt.

Conclusie

Er is geen sprake van inzet van andere middelen dan de toegelaten middelen waarmee dieren mogen worden gevangen of gedood zoals genoemd in het Besluit beheer en schadebestrijding dieren te weten het geweer en hond, niet zijnde een lange hond.

Conclusie toetsingscriteria

Op basis van de toetsingscriteria is er voldoende grond om de gevraagde ontheffing te verlenen.

III BESLUIT

GEDEPUTEERDE STATEN VAN GELDERLAND hebben besloten op grond van de Flora- en faunawet artikel 68 en gehoord het Faunafonds;

Van het gestelde in de artikelen 9, 10, 11, 12, 72, vijfde lid en 74, van de Flora- en faunawet, voor het verontrusten, opsporen, bemachtigen en doden van de beschermde inheemse diersoort haas met geweer en met behulp van een hond, niet zijnde een lange hond op gronden gelegen binnen de werkgebieden van de onderhavige wildbeheereenheid en gelegen binnen Natura 2000 gebieden Waal en Nederrijn ter voorkoming van schade aan boomkwekerijen en fruitteelt voor de periode 15 oktober tot en met 31 december 2016.

ONTHEFFING te verlenen aan:

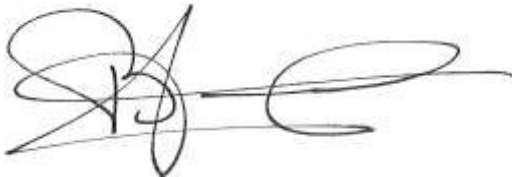
- De Wbe Tielerwaard Oost

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

1. De wildbeheereenheid machtigt natuurlijke personen om de ontheffing en de daarbij verleende rechten feitelijk te gebruiken door afgifte van een schriftelijke machtiging.
2. Machtigingen voor het gebruik van de ontheffing om dieren te doden, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen worden slechts verleend aan jachtakehouders, welke gerechtigd zijn om zelfstandig te jagen conform artikelen 33 en 36 lid 2 van de Flora- en faunawet op de gronden waar schadebestrijding van hazen zal worden uitgeoefend.

3. De ontheffing gebruiker kan zich in zijn eigen aanwezigheid en onder eigen verantwoordelijkheid bij het feitelijk gebruik laten bijstaan door anderen.
4. Het toegestane middel mag uitsluitend aangewend worden in samenhang met een vigerende ontheffing verleend op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 voor gebruik van de bij deze ontheffing toegestane middelen, periode, tijden en plaatsen en met inachtneming van de daarbij gestelde voorwaarden.
5. De ontheffinghouder dient uiterlijk 1 maand na de gebruikperiode een rapportage in over het gebruik van de ontheffing conform artikel 69 van de Flora- en faunawet al dan niet door tussenkomst van de Faunabeheereenheid Gelderland. In deze rapportage staat tenminste vermeld welke acties er hebben plaatsgevonden en of deze het gewenste resultaat hebben opgeleverd en hoeveel hazen per actie zijn geschoten.

Namens Gedeputeerde Staten van Gelderland,

H. Boerdam

Belanghebbenden kunnen binnen zes weken na dagtekening van dit besluit hiertegen een bezwaarschrift indienen. Het bezwaarschrift dient te worden gezonden aan Gedeputeerde Staten, secretariaat Commissie van Advies voor Bezwaarschriften en Klachten, Postbus 9090, 6800 GX Arnhem. Op envelop en brief duidelijk "bezwaarschrift" vermelden.

Degene die een bezwaarschrift heeft ingediend, kan bij de voorzieningenrechter van de rechtbank Gelderland (Postbus 9030, 6800 EM Arnhem) een verzoek indienen om een voorlopige voorziening te treffen. Voor individuele burgers (niet voor advocaten en ook niet voor gemachtigden namens een bedrijf of een organisatie) bestaat de mogelijkheid dat verzoek digitaal in te dienen. Meer informatie kunt u vinden op www.rechtspraak.nl. Voor het behandelen van een verzoek om een voorlopige voorziening wordt griffierecht geheven. Over de hoogte en de wijze van betaling van het griffierecht kunt u informatie verkrijgen bij de rechtbank Gelderland, telefoonnummer (026) 359 20 00 of op www.rechtspraak.nl.

Informatie over de bezwarenprocedure en de mogelijkheid van mediation is te vinden op de website van de provincie Gelderland (www.gelderland.nl). U kunt die informatie, vervat in de brochure "Niet eens met een besluit van de provincie Gelderland? Bezwaarschrift of mediation", ook opvragen bij het Provincieloket via telefoonnummer (026) 359 99 99.